

BRUKERHÅNDBOK KILDESORTERING

HVORFOR KILDESORTERE?

- ➡ Gjøre en miljøinnsats
- ➡ Få ned kostnadene forbundet med avfall

Hensikten med avfallsguiden er å gi en oversikt over:

- ➡ Hva slags type avfall som oppstår i butikk og hva som skal kildesorteres
- ➡ Hvor dette avfallet oppstår og hvor det dermed bør sorteres ut
- ➡ Hvordan kildesorteringen skal gjennomføres

Vi skal tenke globalt, og jobbe lokalt. Det betyr at innsatsen fra hver enkelt medarbeider er helt avgjørende for å nå målene for selskapet.

Lykke til!

DETTE SKAL KILDESORTERES

Verdifraksjoner:

- PAPP, KARTONG OG PAPIR
- KLAR PLASTFOLIE
- PLASTPOSER
- HARD PLAST
- GLASS OG METALL
- PANTBAR DRIKKEEMBALLASJE
- ISOPOR
- TREVERK
- PALLER, BAKKER OG ANDRE LASTEBÆRERE

Lovpålagt:

- KASSERTE ELEKTRISKE PRODUKTER
- LYSSTOFFRØR
- MILJØFARLIG AVFALL

Mat- og restavfall

- FETT
- MATAV FALL MED EMBALLASJE
- MATAV FALL UTEN EMBALLASJE
- RESTAV FALL

PAPP, KARTONG OG PAPIR

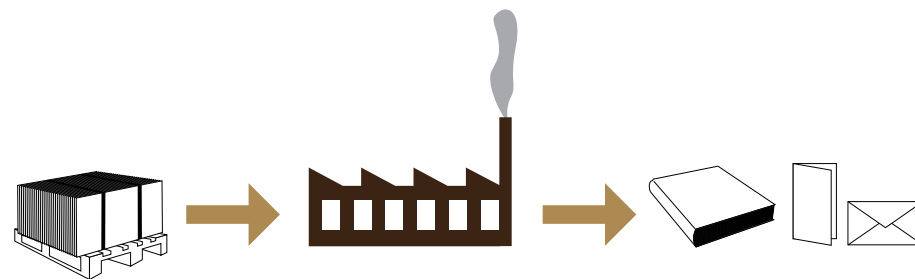
PAPIRESKE VED KASSE OG PÅ KONTOR

HVA: Papir, aviser, kassalapper og konvolutter.

HVOR: Ved kassa og på kontoret. Eventuelt også på spiserom.

HVORDAN: Samle papiret i papiresker og kast det så i papp-pressa.

Det trengs 20 trær for å produsere 1 tonn papp

Pappen, kartongen og papiret blir brukt til produksjon av bl.a. nytt papir kort og bøker.

PAPP-PRESSE PÅ LAGER

HVA: Papp, papir og kartong

HVOR: På lageret eller annet egnet sted. Kan plasseres ute, men må stå tørt! Maskinen kan eventuelt leveres med lite tak.

HVORDAN: Se manual på presse. Følg bruksanvisning.

Pappballer skal plasseres på egnet lastebærer, som f.eks pall.
Pappballer må lagres tørt. Våt papp er restavfall!

Våt papp er restavfall

PLAST

KLAR PLASTFOLIE

HVA: Klar plast, emballasje plast og krympefolie.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Benytt klar sekk med huller. Ikke bruk RESIRK poser da disse er dyre.

Sekkene med klar folie, skal kun inneholde “ren emballasjeplast”. Stroppebånd, hardplast, farget plast og plastemballasje som har inneholdt mat o.l må tas ut.

Fuller sekker med plast må lagres tørt. Våt plast kan ikke leveres til ASKO.

FARGET PLAST - PLASTPOSER VED FLASKEAUTOMAT

HVA: Plastposer og søppelsekker.

HVOR: Ved flaskeautomat.

HVORDAN: Benytt klar sekk med huller. Husk å ikke bruke RESIRK poser.

Bruk sorte sekker til restavfall.

Det kan være en god ide å plassere sekken med restavfall nærmest flaskeautomaten for å få en renest mulig plastfraksjon.

Veggløsning er et godt alternativ.

HARD PLAST

HVA: Fruktbrett, plastflasker, plastkanner og plastbokser.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Benytt klar sekk med huller. Husk å ikke bruke RESIRK poser. Matavfall, stroppebånd o.l. må tas ut.

Blå-kasser er også hardplast men disse bør stables på et egnet sted. Dersom butikken har mye blå-kasser kan renovatør/utstyrsleverandør kontaktes for å finne egnet utstyrløsning.

Plastfolien skal ikke inneholde stroppebånd, hardplast eller farget plast

GLASS OG METALL

BOKS VED FLASKEAUTOMAT

HVA: Glassflasker og metallbokser uten pant.

HVOR: Ved flaskeautomat.

HVORDAN: Én boks for oppsamling av tomme glassflasker og metallbokser ved flaske-automaten.

Dersom det er plastflasker i boksen må disse sorteres ut som hardplast eller innholdet må kastes som restavfall.

PÅ LAGER

HVA: Glassflasker og metallbokser uten pant.

HVOR: På lageret. Kan plasseres ute, men må stå under tak (eventuelt ved flaskeautomat dersom det er plass).

HVORDAN: Når boksen ved panteautomaten er full, kan den tømmes i denne glassdunken på lageret.

PANTBAR DRIKKEEMBALLASJE

PANTBAR DRIKKEEMBALLASJE

HVA: Flasker og bokser med pant.

HVOR: Flaskeautomat.

HVORDAN: Håndtering av sekker og kartonger ved bytting i automat er kritisk. Pass på at sekken ikke skades. Sekkene må være lukket med strips.

Butikken skal kun benytte sekker som er godkjent av RESIRK.

ISOPOR

ISOPOR

HVA: Isopor.

HVOR: På/utenfor lager.

HVORDAN: Kun ren isopor.

Fiskekasser skal ikke kastes her men sendes tilbake med leverandør.

TREVERK

TREVERK

HVA: Trekasser og trevirke.

HVOR: På/utenfor lager.

HVORDAN: Trevirke bør stables på en pall.

Dersom butikken har mye treverk kan renovatør/utstyrsleverandør kontaktes for å finne egnet utstyrløsning.

PALLER, BAKKER OG LASTEBÆRERE

PALLER (120 X 80 CM) – RETUR

HVA: EUR paller av tre / GILDE paller av blå plast / PRIOR paller av blå plast / NLP paller av grå plast.

Lvert av ASKO og andre leverandører.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Sorteres og stables i bene stabler etter type pall.

Maks høyde 16 stk.

Paller som er tilgriset av jord, leire, blodvann/rester må rengjøres.

BAKKER (PRIOR OG GILDE) – RETUR

HVA: GILDE bakker av hvit plast / PRIOR bakker av hvit plast.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Gilde og Prior bakker stables oppi hverandre hver for seg. Grovrengjort og drypptørre.

Maks 25 Gilde bakker i høyden

Maks 34 Prior bakker i høyden.

Settes på pall.

Bakker skal ikke brukes til tilbereding/kryddring av uemballert kjøtt.

ØVRIGE LASTBÆRERE – RETUR

HVA: SL kasse stor (Dyp 360) / SL kasse liten (Standard 185) / SL Halvpall 80 / SL Helpall 80 / Rullecontainer / IFCO Kasse / Tomme ølfat / Tomkasser til drikkevarer / Andre lastebærere levert av ASKO.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Sorteres og stables i stabler etter type lastbærer.

**Lastebærere som er levert av ASKO
returneres med ASKO**

ELEKTRISKE PRODUKTER

KASSETE ELEKTRISKE PRODUKTER

Lovpålagt innsamling.

HVA: Tilsvarende elektriske produkter som selges i butikken.
“Har vi det, så tar vi det”.

Der hvor butikken har miljøstasjon/returpunkt for elektriske produkter, bes kunden om å sortere avfallet i 4 fraksjoner: lysstoffrør, sparepærer, batterier og andre elektriske produkter.

HVOR: Ved flaskeautomat ved inngangsparti eller ved elektronikkhyll.

HVORDAN: Innsamlingsløsningen må være godt synlig for kundene slik at de blir informert om at butikken tar imot kasserte el-produkter.
Esker til miljøstasjon/returpunkt bestilles av ASKO.

Butikker uten miljøstasjon/returpunkt, kan bestille enkle innsamlingsrør av ASKO.

LYSSTOFFRØR FRA EGEN BUTIKK

LYSSTOFFRØR

Lovpålagt sortering.

HVA: Butikkens egne lysstoffrør.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Lange lysstoffrør må i lang eske for å unngå at disse knuses.
Esken bestilles av ASKO.

Sparepærer inneholder små mengder kvikksølv, som er skadelig for mennesker og dyr

Dersom en sparepære knuses:

- Sørg for god ventilasjon
- Fjern alle rester
- Restene skal behandles som farlig avfall

Lysstoffrør inneholder små mengder kvikksølv, som er skadelig for mennesker og dyr

Dersom et lysstoffrør knuses:

- Sørg for god ventilasjon
- Fjern alle rester
- Restene skal behandles som farlig avfall

MILJØFARLIG AVFALL

MILJØFARLIG AVFALL

Lovpålagt sortering.

HVA: Butikkens eget miljøfarlige avfall.

All emballasje som inneholder produktrester av bl.a. maling, sparkel, lakk, lim og trykkfarger. Alle typer spraybokser.

HVOR: På lager.

HVORDAN: Oppbevar miljøfarlig avfall i tydelig merket eske. Beholderen må tømmes minst en gang i året.

FETT

FETT

HVA: Fett.

HVOR: På eget kjølerom på lager eller utendørs.

HVORDAN: Fett og matolje helles over på fat. Drypptørre tomme kanner eller bøtter kan kastes som hardplast.

Fatet settes på en pall slik at det lett kan flyttes på ved rengjøring og tømming.

MATAV FALL

EMBALLERT MATAV FALL

HVA: Matavfall med emballasje.

HVOR: På eget kjølerom på lager eller utendørs.

HVORDAN: Der hvor butikken har tilbud om dette, kan matavfallet leveres emballert. Beholdere opp til 240 liter kan benyttes dersom butikken sikrer at vekten ikke overstiger 100 kg.

Dersom matavfall skal stå inne, må dette lagres adskilt fra salgsvarer.

AVEMBALLERT MATAV FALL

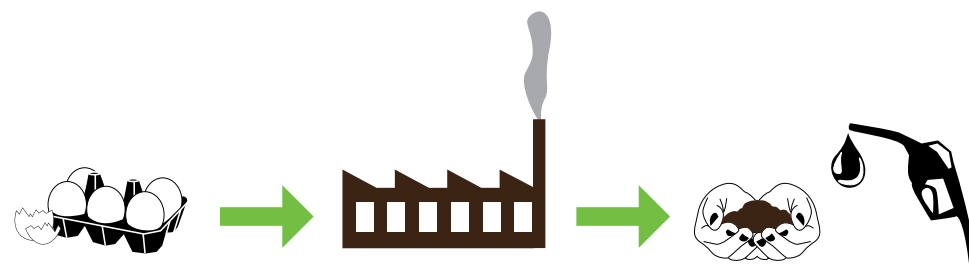

HVA: Matavfall UTEN emballasje.

HVOR: På eget kjølerom på lager eller utendørs.

HVORDAN: All emballasje må fjernes. Beholderne er vanligvis ikke større enn 120-140 liter. Sørg for riktig antall beholdere, god beholder-utnyttelse og riktig hentefrekvens.

Dersom matavfall skal stå inne, må dette lagres adskilt fra salgsvarer.

NorgesGruppen arbeider for at mest mulig av matavfallet skal omdannes til biogass og gjødsel.

RESTAVFALL

VED INNGANGSPARTI OG NATURLIGE PUNKTER

HVA: Kan inneholde alt avfall bortsett fra matavfall, flytende avfall, farlig avfall, EE-avfall og grove metaller.

HVOR: Ved inngangsparti, ved flaskeautomat og ved andre naturlige avfallspunkter.

HVORDAN: Vær bevisst på antall beholdere og plassering.

**Melk, saft, brus eller annen væske
må ikke kastes i restavfallet**

Ved mindre mengder kan væsken helles ut i sluk.
Større mengder settes til side for separat henting
av renovatør

PÅ/UTENFOR LAGERET

HVA: Kan inneholde alt avfall bortsett fra matavfall, flytende avfall, farlig avfall, EE-avfall og grove metaller.

HVOR: På/Utenfor lager.

HVORDAN: Bruk av containere bør unngås da disse har en tendens til å sluke alt avfall. Sørg for at beholdere er låst utenom åpningstid.

NYTTIGE TIPS

GJØR DET IKKE FOR LETT Å PRODUSERE RESTAVFALL

TIPS: Restavfall er det dyreste avfallet å bli kvitt! Pass derfor på at butikken ikke blir en søppelstasjon for andre og at det ikke opprettes avfallssluk i butikken. Containere bør derfor ikke benyttes.

TILPASS LØSNINGEN TIL BUTIKKENS STØRRELSE

Enkeltstativ eller dobbeltstativ

Ekstra hentinger frigir plass, men koster ekstra

Løsninger for komprimering finnes

TIPS: Utstyr og løsning må tilpasses butikkens omsetning og volum av avfall.

Tilgjengelig plass på lager og ved flaskeautomat bestemmer:

- **Utstyrvalg** – Velg utstyr som er tilpasset butikkens tilgjengelige plass
- **Hentefrekvens** – Høyere hentefrekvens reduserer behovet for egen lagring av avfall i butikk, men koster også mer
- **Komprimering** – Det finnes løsninger for komprimering av avfall for de butikker som har veldig liten plass

KJØREREGLER

Kildesortering av avfall skaper verdifulle ressurser som kan benyttes som råvarer i nye produkter. Dette er bra for miljø og gir god økonomi.

Utilstrekkelig sortering eller feil håndtering og lagring kan føre til:

- at returtransporten av fraksjonene medfører en økt risiko i forhold til matsikkerhet eller
- at de utsorterte ressursene mister sin verdi og må håndteres som dyrt restavfall

FØLGENDE KJØREREGLER GJELDER DERFOR MELLOM BUTIKK OG ASKO

Håndtering og sikring av returemballasje i butikk før henting av sjåfør, skal være avtalt i adferdsavtaler, jfr. NG/ASKO – BRC Rutine P 12.2 Adferdsavtale.

Returtransporten av emballasjen skal ikke medføre økt risiko i forhold til matsikkerhet

Alle returfraksjoner skal være rene og dryptørre på utsiden av pose, kartong eller beholder. Dersom sjåføren avdekker noe som kan medføre økt risiko i forhold til matsikkerhet, eller på annen måte avdekker at fraksjonen ikke er transportdyktig, skal returfraksjonen settes igjen.

Butikk må avgjøre hvorvidt gjensatt returfraksjon skal klargjøres på nytt slik at den blir ren (f.eks. ytterligere emballering), alternativt håndtere avviket som restavfall.

Utilstrekkelig sortering som medfører økt ressursbruk eller redusert verdi av returfraksjonen vil prises iht gjeldende avtaler.

Avtalepartene plikter å etterleve retningslinjene for sortering og håndtering av returfraksjoner beskrevet i denne kildesorteringsguiden.

Returfraksjoner med avvik i sorteringen tas i retur og klassifiseres/prises på ASKO's miljøstasjon. Større avvik skal registreres på Meldingsskjema for returemballasje.

Butikken plikter å gi ASKO tilstrekkelig informasjon om hvilke volum som til en hver tid skal transporteres i retur, enten gjennom gode estimater eller gjennom bestilling av antall kolli pr returfraksjon. Ved avvik fra estimer/bestilling vil retur av ekstra kolli måtte utsettes til neste besøk.

FØLGENDE KJØREREGLER GJELDER MELLOM BUTIKK OG RENOVATØR

Praktiske gjennomføringen av tjenestene/hentingene og beskrivelse av hvordan butikk / renovatør skal forholde seg til ulike situasjoner er beskrevet i Rutinedokumentet for renovatør-tjenester (NG T&S)

Ved avvik i restavfall og matavfall som oppdages i butikk skal avviket meldes skriftlig ved hjelp av et avviksskjema som legges igjen i butikk.

Oppdages avviket ved sorteringsanlegget, skal avviket dokumenteres og rapporteres pr. e-post til daglig leder i butikken umiddelbart. Leverandøren kan ved gjentatte eller grove avvik, utstede gebyr etter forutgående varsel til kunden/butikk.

↻ Våt papp er restavfall

↻ Plastfolien skal ikke inneholde stroppebånd, hardplast eller farget plast

↻ Restavfallet er fiende nr 1

